

I

(Információ)

TANÁCS

A TANÁCS KÖVETKEZTETÉSEI

2005. február 21.

az oktatásról és a szakképzésről a lisszaboni stratégia félődés értékelésének keretén belül

(2005/C 85/01)

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel a következőkre:

1. Az új stratégiai cél, amelyet a 2000. március 23-24-i lisszaboni Európai Tanács tűzött ki, majd a 2001. március 23-24-i stockholmi Európai Tanács megerősített, és amely arra irányul, hogy az Európai Unió „a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb tudásalapú gazdaságává váljon, amely képes a fenntartható fejlődésre, több és jobb munkahelyet kínál, és nagyobb társadalmi kohéziót valósít meg”.
2. A tanulás minden formáját, valamint az oktatás és a szakképzés valamennyi szintjét és dimenzióját felölelő, az egész életen át tartó tanulásnak a lisszaboni Európai Tanács által is elismert jelentős hozzájárulása valamennyi fenti célhoz és a fenntartható fejlődés eléréséhez.
3. A tény, hogy az Európai Unióban mintegy 33 millió ember nem áll aktív foglalkoztatásban, az európai munkaerő előregszik, és a munkaképes korban lévő lakosság 32 %-a (78 millió) alacsony képzettségű. Ezzel szemben a következő öt évben az újonnan teremtett munkahelyeknek csupán a 15 %-a lesz alapfokú iskolázottsággal rendelkezők számára betölthető, míg az újonnan teremtett munkahelyek 50 %-a igényel majd magasan képzett munkavállalókat.
4. A nemzeti és európai szinten elért fejlődésre, különösen az „Oktatás és szakképzés 2010” munkaprogram összefüggésében.

5. A 2005. évi tavaszi Európai Tanács alkalmából kiadott bizottsági közlemény („Közös munkával a növekedésért és a munkahelyekért - A lisszaboni stratégia új kezdete”), és azon területek meghatározásának szükségessége, amelyeken az Európai Tanács támogathatja a további fejlődést.

HANGSÚLYOZZA, HOGY

6. A tudásalapú társadalom kulcsfontosságú a lisszaboni stratégiában. Az oktatás és a szakképzés ehhez történő hozzájárulása ezért alapvető fontossággal bír, mivel ezekből fakadnak a nélkülözhetetlen szakmai alapok és az kreativitásban rejlő lehetőségek.
 - A versenyképességre és a gazdasági növekedésre irányuló lisszaboni célok csak akkor érhetőek el, ha a munkaerőpiacra belépő fiatalok a társadalmi fejlődéssel összhangban folyó minőségi oktatás és szakképzés során megfelelő felkészültségre tesznek szert.
 - Az oktatásba és a szakképzésbe történő hatékonyabb beruházás általában egy ország nemzeti termékének jelentős növekedéséhez vezet, és hozzájárul az oktatás résztvevőinek leendő jövedelméhez.
 - Az oktatás és a szakképzés jobb minősége valamint a jobb hozzáférés és a nagyobb arányú részvétel nemcsak egyre több ember személyes kibontakozását teszi lehetővé, hanem hozzájárul a fenntartható gazdasági fejlődéshez, a társadalmi kohézióhoz és a több és jobb munkahely megteremtéséhez is.

- Az alapoktatásban és -képzésben való növekvő részvételi és befejezési arány pozitív hatással van a munkaerő minőségére, javítja az emberek alkalmazhatóságát, és ezáltal csökkenti az államháztartási kiadásokat.
 - A felsőoktatási szektor a kutatás, az oktatás és az innováció metszéspontjában helyezkedik el, ennél fogva kulcsfontossággal bír az Európai Unió versenyképességének alakításában.
 - Egyetlen fejlett gazdaság sem maradhat fenn a polgárok szakmai jártasságának korosztálytól függetlenül megvalósuló folyamatos korszerűsítése nélkül. Az egész életen át tartó tanulás ennél fogva alapvető fontosságú, és minden tagállamban ösztönzést igényel. Növeli a munkaerő általános szakmai színvonalát, lehetővé téve a népesség számára a munkaerőpiac gyorsan változó igényeihez és az új technológiákhoz történő alkalmazkodást, valamint javítva a foglalkoztatási és földrajzi mobilitás feltételeit. Ebben a tekintetben az alapfokú információs és kommunikációs technológiai (digitális szakismereti) képzés mindenki számára alapvető fontosságú.
7. Ami a fenntartható fejlődés és a „több és jobb munkahely” kérdését illeti, az oktatás és a szakképzés szolgál alapul a jobb minőségű munkahelyek teremtésének lehetőségéhez és a fejlődés fenntarthatóságához. Ez még inkább igaz a tudásalapú társadalmak és gazdaságok esetében.
- Több munkahely csak a jobb és nagyobb munkahelyteremtő potenciállal rendelkező gazdasági növekedés eredménye lehet; ehhez pedig arra van szükség, hogy a munkaerő birtokában legyen annak a szakmai jártasságnak és hozzáértésnek, amelyet a társaságok és a vállalkozók megkövetelnek.
 - A jobb minőségű munkahely értelemszerűen magasabb szintű kompetenciát igényel a munkavállalótól, ez viszont – a demográfiai változások fényében – az oktatás és szakképzés valamennyi szintjén végbemenő egész életen át tartó, nagyobb arányú egyéni fejlődést feltételez. Az oktatás és a szakképzés, a nem formális és az informális tanulás mind az említett cél elérésének eszközei.
 - Az oktatás és a szakképzés növeli a fiatalok tudatosságát a környezetvédelmi dimenziót illetően, és segíti őket annak megértésében, hogy a fenntartható gazdasági fejlődés a jelen nemzedékek igényeinek való megfelelés közben nem járhat a jövő nemzedékek majdani szükségleteinek kockáztatásával.
8. A „nagyobb társadalmi kohézió” vonatkozásában az oktatás és a szakképzés támogatja a megértést és a toleranciát. Ezenfelül, mindenki számára méltányosabb életkezdetési lehetőséget rejt.
- A kora gyermekkori nevelés nyújtja a legjobb lehetőséget arra, hogy a pedagógusok a gyermekekben kialakítsák a szociális készségeket, és felkészítsék őket arra az egyre inkább multikulturális világra, amelyben élünk, és különösen arra, hogy a kevesebb lehetőséggel induló gyermekek jobb iskolai előkészítésben részesüljenek.
 - A legtágabb értelemben vett állampolgári nevelés, beleértve a civil társadalomban való részvétel lehetőségét is, kiegészítő eszköze a kulturális és társadalmi kirekesztés elleni küzdelemnek, valamint a fiatalok és a speciális igényű személyek társadalmi integrációja elősegítésének.
- EMLÉKEZTET ARRRA, HOGY
9. A lisszaboni következtetésekkel összhangban a Tanács megállapodásra jutott egy koherens és integrált munkaprogramot illetően, melyet jelenleg „Oktatás és szakképzés 2010” programként említenek. A Tanács és a Bizottság a Tanácshoz benyújtott, 2004. februárjában elfogadott közös időközi jelentésében három azonnali további cselekvést igénylő, prioritást élvező területet emelt ki:
- A reformok és a beruházás összpontosítása a tudásalapú társadalom kulcsfontosságú területeire.
 - Az egész életen át tartó tanulás megvalósítása.
 - Az európai oktatási és szakképzési térség létrehozása.
10. Megállapodás született az Europass-ról, valamint egyéb kulcsfontosságú kérdésekről, mint például a nem formális és az informális tanulás azonosítása és hitelesítése, a szakoktatás és a szakképzés minőségbiztosítása és az egész életen át tartó orientáció. E pillanatban e megállapodások nemzeti szintű végrehajtásának kell prioritást élveznie. A szakoktatás és a szakképzés területén megvalósuló reformok és beruházások leendő prioritásait a Tanács a 2004. november 15-én elfogadott következtetéseiben határozta meg, amelyek a 2004. december 14-én elfogadott Maastrichti közlemény alapját képezték.
11. A bolognai folyamat indíttatására Európa szerte előrelépés történt a felsőoktatási tanterv-reformok ösztönzése terén. Emellett 2003 decemberében elfogadásra került az Erasmus Mundus program, amely azt célozza, hogy az EU a tanulás területén a világ egyik kiválósági központjává váljon. Azonban az EU részéről érkező még nagyobb arányú fellépés és támogatás tenné lehetővé a felsőoktatási intézmények számára a lisszaboni célkitűzések elérésében játszott kulcsfontosságú szerepük megvalósítását.
12. A munkaprogram keretében történő előrelépések figyelemmel kísérése érdekében a Tanács 2003 májusában az EU egészére vonatkozó teljesítménymérő referenciaértékeket fogadott el. Ezek nagyon fontosak a lisszaboni stratégia szempontjából, és ezért 2010-ig bezárólag teljesülniük kell.

13. Nemzeti szinten megindult ugyan az oktatási és a szakképzési rendszerek korszerűsítése, számos teendő maradt azonban a szükséges reformok végrehajtása szempontjából.

– Az egész életen át tartó tanulás iránti igény ösztönzése a hivatás és a családi élet összeegyeztetésére irányuló intézkedések révén.

– A továbbképzés költségmegosztó modelljeinek megkeresése (munkaadók, alkalmazottak és közszolgáltatók).

AJÁNLJA, HOGY

14. A 2006-ban az Európai Tanácsnak teendő következő közös tanácsi és bizottsági jelentés kidolgozása során további intézkedésekre kerüljön sor európai és nemzeti szinten, tekintettel a az „Oktatás és szakképzés 2010” programban meghatározott prioritások szerinti lisszaboni félidős értékelésre, és különös tekintettel a humántőke fejlesztését célzó intézkedésekre:

– A reformok és a beruházások összpontosítása a tudásalapú társadalom kulcsfontosságú területeire

– A lisszaboni célkitűzés megvalósulása, mely az oktatásba és a szakképzésbe történő állami és magánberuházások jelentős növelését és hatékony kihasználását sürgeti.

– A kiválóságon alapuló kultúra valamint értékelési rendszerek kialakítása annak érdekében, hogy az EU oktatási és szakképzési rendszerei minőségreferenciává váljanak az egész világ számára.

– A kormányzás javítása nemzeti szinten valamennyi illetékes érdekelt fél – beleértve a szociális partnereket – bevonása, valamint az érintett hatóságok közötti koordináció javítása által.

– Az oktatás és egyéb politikai területek, mint például a foglalkoztatás, a kutatás, az innováció, valamint a makrogazdaság-politika közötti összehangoltság és egymást kiegészítő jelleg erősítése.

– Az egész életen át tartó tanulás megvalósítása:

Az egész életen át tartó tanulás nemzeti stratégiáinak annak biztosítására kell irányulniuk, hogy minden állampolgár megszerezze mindazokat a kulcsfontosságú kompetenciákat, amelyekre egy tudásalapú társadalomban szüksége lehet, és hogy tanuláshoz biztosított környezet mindenütt nyitott, kedvező és könnyen hozzáférhető legyen. Többek között a következő intézkedések járulhatnak hozzá ezeknek a céloknak az eléréséhez:

– Az egész életen át tartó tanulásra nyíló lehetőségek megsokszorozása, például a – különösen az információs és kommunikációs technikák alkalmazásával történő – távoktatás eszközével.

– Olyan nemzeti stratégiák kidolgozása, amelyek többek között az egész életen át tartó tanulásra nyíló lehetőségek vonatkozásában jelenleg a nagy és kisvállalatok, valamint a magasan és az alacsonyan képzett polgárok között húzódoó különbségek kiegyenlítését célozzák.

– Az egész életen át tartó tanulás területére vonatkozó leendő integrált cselekvési terv elfogadása.

– Az európai oktatási és szakképzési térség létrehozása:

– A koordináció nyitott módszerének megerősítése, például a következők által:

– „tanulócsoporthoz” folyó munka, amely lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy prioritást élvező területeikre összpontosítsanak;

– az oktatási és szakképzési statisztikák alkalmazási körének, pontosságának és megbízhatóságának javítása;

– az új területek mutatóinak azonosítása és működésbe hozatala, a közös időközi jelentésben előirányozottnak megfelelően, beleértve a barcelonai Európai Tanács által 2002 márciusában kért idegen nyelvtudási mutatókat.

– európai szintű közös referenciapontok elfogadása olyan területeken, mint például az kulcsfontosságú kompetenciák és a tanárok és oktatók képzése;

– A felsőoktatási intézmények lisszaboni stratégiában játszott szerepének megerősítése és a felsőoktatás minőségének javítása, a felsőoktatás nemzetközi vonzerejének és a hallgatók és oktatók mobilitásának növelése érdekében.

– A felsőoktatás és a kutatás összehangolt együttműködésének és egymást kiegészítő jellegének fokozása a fiatal kutatók mobilitása és a kiválósági központok hálózatának kiépítése által.

– 2006 végéig a kompetenciákra és tanulási eredményekre alapozott közös referenciaként használható európai képesítési keretrendszer, kifejlesztése, amely kiterjed mind a szakoktatásra és szakképzésre, mind az általános közoktatásra (közép- és felsőfokon).

FELKÉRI AZ EURÓPAI TANÁCSOT a következőkre:

15. Annak újbóli megerősítése, hogy az egész életen át tartó tanulás a lisszaboni célok elérésének elengedhetetlen feltétele, és az is marad. Ebben az összefüggésben az „Oktatás és szakképzés 2010” munkaprogram sikeres végrehajtása alapvető fontosságú mind a tudás és az innováció fejlesztése, mind a több és jobb munkahely megteremtése érdekében.
16. A félidős értékelés lendületének megragadása, a következők prioritásként kezelése által:
 - a szükséges készségek és kompetenciák fejlesztése érdekében az egész életen át tartó tanulásra vonatkozó, az oktatás és a szakképzés valamennyi szintjét és dimenzióját felölelő, koherens és átfogó stratégiák kialakítása valamennyi érdekelt fél bevonásával a tagállamokban 2006-ig.
 - a kiválóság előmozdítása az oktatási és szakképzési rendszerek valamennyi szintjén, a munkahelyteremtés és a növekedés, valamint a társadalmi kohézió támogatása érdekében.
 - az „Oktatás és szakképzés 2010” munkaprogram tagállamokon belüli végrehajtása, beleértve az oktatásba és a szakképzésbe történő beruházások hatékonyabb kihasználását és szükségés növelését;
- az oktatás és a szakképzés területén való fokozott európai együttműködés a reformok ösztönzése és támogatása érdekében, különösen a következők révén:
 - a tagállamok szükségleteihez jobban igazodó csoportos tanulás;
 - a fejlődés figyelemmel kísérésének minőségi javítása;
 - a szakoktatás és szakképzés valamint a felsőoktatás és a kutatás lisszaboni stratégiához történő hozzájárulásának fokozása;
 - az európai képesítési keretrendszer kidolgozása és megvalósítása.
17. A Tanács (Oktatás – ifjúság – kultúra) felszólítása a hatáskörébe – azaz az oktatás és a szakképzés körébe – tartozó szempontok figyelemmel kíséréséhez való hozzájárulásra a lisszaboni stratégia jelentéstételi mechanizmusának keretében.
18. Az európai ifjúsági paktum kezdeményezésének a lisszaboni stratégia félidős értékelésének keretébe történő integrálása annak érdekében, hogy a fiatal európai generáció minőségi munkahelyekhez és magasabb szintű oktatáshoz jusson, és alkalmazkodóképessége javítását célzó képzésben vegyen részt, valamint annak érdekében, hogy a fenti célt szolgáló konkrét intézkedésekhez szükséges irányok kijelölésre kerüljenek az „Oktatás és szakképzés 2010” és más létező programok keretén belül.